No. 290. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag 6 *December.*

Latere Berigten der vorige Courant.

Breda. — Uit Middelburg wordt nog het volgende aangaande den storm van 11. dingsdag gemeld:

» Een der aan de Zandkreek verongelukte schepen, waarvan reeds melding werd gemaakt, is gebleken te zijn van onzen stapelpoort, schipper *P. Otié*. Dit schip, van zijne ankers geslagen, en, met verlies van zwaarden, luiken en roer, tegen den Kruisschen wal geworpen zijnde, is vol water geloopen. De schipper met zijn zoontje en knecht, hebben zich, door in den mast te klimmen, zoeken te redden, hetgeen hem en den knecht is gelukt, doch zijn zoontje, oud 10 jaren, is, bij deze poging tot levensbehoud, omgekomen.

» Zoo ook is op de Suikerplaat gezonken het plijtschip *Petrus*, kapitein *Schotten*, bij welk ongeluk de stuurman en loods zijn verdronken.

» Van Vere wordt gemeld, dat de loodsboot n°. 7, welke men verloren achtte, donderdag namiddag aldaar is aangekomen. Dezelve is in volle zee, het eiland Schouwen vier mijlen Z. Z. O. van zich hebbende, op het punt geweest om te vergaan, zoodanig, dat twee der manschappen werden buiten boord geslagen, waarvan eene, met name *Hendrik Taberné*, nalatende eene arme weduwe met zes kinderen, in de golven zijnen dood heeft gevonden; de overige, ofschoon door vermoeijenis afgemat, zijn behouden. Het vaartuig is zeer geteisterd en niet den top der mast op zee geslagen geweest, doch gelukkig door dezelfde woedende baren weder opgerigt, waaraan dan ook al de overige, maar voornamelijk een der hier boven bedoelde manschappen, met name *Huibert Prugge*, het behoud van hun leven te danken hebben.

» Te Sluis heeft, behalve de vrij groote schade aan de huizen, het dak van de kerk der Hervormden veel geleden. Groot is ook de schade op platten lande in de overige gemeenten voor het district. De molen bij Groede is omgewaaid en de molenaar, die er zich in bevond, zwaar gekwetst.»

De belgische bladen heden avond bij ons ontvangen, houden nog weder een reeks verhalen van ongelukken en schaden, door den storm van den 29sten l., vooral in de Vlaamsche provincien en het noordwestelijk gedeelte van Frankrijk veroorzaakt. De diligence van Valenciennes naar Rijssel, welke vrij zwaar beladen en met passagiers gevuld was, werd onder anderen door een rukwind buiten het dorp Ansin omvergeworpen. In al de plaatsen, vanwaar berigten worden medegedeeld, is de schaden aan huizen, schoorsteenen, daken en glazen zeer aanzienlijk geweest. Te Roulers alleen werd dezelve op 100,000 fr. begroot; de schade aan de St. Bave-kerk te Gent berekent men op 6000 fr. enz. Op het platte land zijn de schaden en verwoestingen, door het ontwortelen en verbrijzelen van boomen, het instorten van boerenwoningen en het verwaaijen van hoorbergen, bergplaatsen van koren, koolzaad, enz. allerbedroevendst. Te Ostende heeft de stoomboot, van Engeland komende, groot gevaar geloopen van tegen de kust te worden verbrijzeld, door eene gelukkige wending echter vloog dezelve regtstreeks en pijlsnel de haven binnen.

— Vorst *Leopold* is eergisteren avond van zijne snippenjagt in den polder van Calo, op het paleis te Antwerpen teruggekomen, en is gisteren op nieuw met zijne beide neven, in den omtrek van Braeschaet, ter jagt gegaan. Heden zou hij receptie te Antwerpen houden. Men verzekert voorts, dat bij van den gouverneur der provincie een rapport had verlangd, nopens de schade op den 29sten door den storm veroorzaakt. Heden avond zoude hij naar Brussel terugkeeren.

— De portugeesche minister in België, *da Gamara*, is door het bewind te Lissabon terug ontboden en heeft voor eenige dagen een afscheids audientie bij vorst *Leopold* gehad.

— De staat van bevolking der stad Luik, dezer dagen opgemaakt, heeft een totaal gegeven van 58,008 zielen.

— Op de Antwerpsche beurs van heden (3 *December*) waren de fondsen genoteerd: Belg. 100; O. Metall. 103; Sp. Ardoin 19⅛, 18⅛; Differed. 8⅛; Nap. renten 90½; B. Tavoliere 55½; Sicil. 91; Rom. L. 99½; Id. te Antw. 97; Braz. 81½, ½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam, pari.

In de parijsche bladen van eergisteren (1 *dezer*) vinden wij nog het volgend besluit van wege de spaansche koningin regentes, door de officiele Madridsche courant van den 22sten medegedeeld:

» *Isabella II.* enz.

» De cortes hebben het volgende besloten: 1°. dat zonder te kort te doen aan de bij art. 129 der constitutie voorgeschrevene bepalingen en tot zoolang dezelve zal gewijzigd zijn, de bij de cortes vergadering gedeputeerden, zonder van deze eervolle betrekking af te zijn, tot ministers-secretarissen van staat kunnen benoemd worden; 2°. de ministers die tot gedeputeerden worden gekozen, kunnen eveneens rangen in de active dienst van het leger aannemen; 3°. wanneer het gouvernement dienstig mogt oordeelen eenen gedeputeerde met eene gewigtige zending van algemeen belang te belasten, zal het daartoe een voorstel aan de cortes doen, die, des pas gevende, de noodige toestemming daartoe kunnen geven.

» Op het paleis 22 November.

» *Calatrava.*"

Het dagblad *l'Espagnol* van de ministeriele wijziging gewagende in den zin zooals die hierboven reeds door ons opgegeven werd, voegt er bij, dat zoo het ministerie aldus gereorganiseerd wierd, de heer *Calatrava* door de cortes ondersteund, tot de meerderheid waarvan de nieuwe kabinetsleden zouden behooren, zijn plan van herwrijving en hervorming der rijks-instellingen zou kunnen doorzetten. De finantiele ongelegenheden bleven voor het tegenwoordige, bij al de overige moeijelijkheden, toch nog steeds een der bezwarendste punten. Zonderling klinkt het hierbij, wanneer men leest, dat alleen de gedeputeerden nauwgezet hun traktement ontvangen. De ambtenaren aan de ministerien hadden hun traktement van de maand Mei af te goed; het leger had sedert Julij geen soldij bekomen; bij het tegenwoordig bar saizoen droegen de soldaten nog zomerbroeken, en de afdeeling van *Espartero*, van welke in het tegenwoordig oogenblik zooveel afhing, kregen nog vóór weinige dagen, slechts maar een half ration beschuit daags.

Omtrent de nabijheid der karlisten in den omtrek der hoofdstad, meent *l'Espagnol*, dat derzelver chefs daarmede volkomen hun doel hadden bereikt. Het oogmerk dier afzonderlijke ongedisciplineerde benden, konde namelijk in geen geval zijn om zich van de stad meester te maken, maar slechts om schrik te verspreiden, en daarin waren zij ten volle geslaagd.

NEDERLANDEN.

Breda, den 5den December.

Door Z. M. zijn benoemd tot Grootkruisen der orde van den Nederlandschen Leeuw, H. H. Exc. Mr. *H. J.* baron *van Doorn van West-Kapelle*, laatstelijk minister van binnenlandsche zaken, thans secretaris van staat; *F. W. F. T.* baron *van Rallandt van Keppel*, minister van staat, belast met de generale directie van het departement der Hervormde Eeredienst, enz.; en Mr. *C. T. Elout*, minister van staat; — tot minister van staat en lid van de eerste kamer der Staten-Generaal, Z. Exc. *G.* graaf *Schimmelpenninck*, bevorens secretaris van staat; — tot referendaris bij het departement van binnenlandsche zaken, de commies bij hetzelve *W. Makkers*; en tot substituten van den gouverneur-generaal bij het hooge regtshof, de heeren *N. la Grappe Dominius* en Mr. *P. E. Pieters*, laatstgemelde thans substituut officier bij de regtbank van eersten aanleg te Amersfoort.

— De tweede kamer der Staten-Generaal zal heden, ten een ure, vergaderen.

— Gelijk men weet, werden in den jare 1830, ten gevolge van eene Koninklijke aanschrijving, uit hoofde van geoppende twijfelingen door het hoog-heemraadschap van Delfland, de werkzaamheden tot doorgraving van het strand te Scheveningen, en het daarstellen eener uitwatering in de Noordzee, zoo tot ontlasting van Delfland van deszelfs overtollig winterwater, als ter verversching van het zomerwater in 's Gravenhage geschorst. Intusschen heeft het toenemend ophoogen van de bedding der rivieren en het hierdoor schaarscher werken der daarop uitwaterende sluizen van Delft- en Schieland, evenzeer de laag gelegen landen in die streken geteisterd, als het door toeneming van het slijk of den drek der riolen, bederven van water en grachten in den Haag, de lucht der residentie meer en meer vergift heeft, en de schoonste streken dier stad, als niet onbewoonbaar gemaakt, althans geheel ontluisterd en van de salubriteit beroofd heeft. De klemming van dit kwaad heeft dan ook veroorzaakt, dat de zaak der Scheveninger-sluizen geenszins uit het oog is verloren. De klagten bij herhaling voor den troon gekomen, hebben eindelijk de hooge regering, met ter zijdestelling van alle daartegen ingebragte bedenkingen, doen besluiten, om proef-ondervindelijk te laten onderzoeken wat er, niet van het nut voor 's Gravenhage, als buiten tegenspraak, maar van het al of niet nuttige eener uitlozing in de Noordzee voor Delfland en dit gedeelte der provincie Zuid-Holland waarheid zou mogen zijn. In den afgeloopen winter zijn de hiertoe verordende proeven door de commissarissen van den waterstaat, onder de leiding van den ingenieur *Conrad* gedaan

De uitkomsten van het deswege plaats gehad hebbend onderzoek hebben den ingenieur en inspecteur van den waterstaat, die zich daarmede hebben bezig gehouden, bewogen, om zich op de meest onbewimpelde wijze, ten aanzien van het wenschelijke en nuttige eener uitwatering te Scheveningen, te verklaren. De inspecteur *Mentz* heeft zelfs verklaard, dat Delfland door eene uitwatering te Scheveningen eene, tegen den invloed der hoofdrivieren beveiligde ontlasting kan bekomen, die voor Delfland nuttiger zou wezen, dan de Katwijksche uitwatering is voor Rijnland. Zelfs Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heeft niet geschroomd, om zich met het gevoelen van de ambtenaren van den waterstaat te vereenigen, en aan Z. M. nopens de doorzetting en voltooijing van het ontwerp der Scheveninger uitlozing een gunstig verslag in te leveren. Het gevolg van dit een en ander is geweest de benoeming eener commissie, bestaande uit de heeren: jhr. *Quarles van Ufford* en *van den Boogaard*, uit het kollegie van hoogheemraden van Delfland; jhr. *Evers van Endegeest* en jhr. *Geoarts*, uit gedeputeerde Staten; *Ewijck*, benevens de heeren *Mentz* en *Beijerinck*, uit de administratie van den waterstaat, en den staatsraad *Copes van Cattenburch*, burgemeester van 's Gravenhage, ten einde wegens deze voor al de partijen, thans boven alle contestatiën verheven en belangrijke aangelegenheden in conferentie te treden. Men hoopt dat zulks de gepaste weg zal zijn, om eene zaak ten einde te brengen, waarin niemand verder zal behoeven te dragen, dan hij voor zijne lastgevers zal kunnen verantwoorden, maar welke hem tevens, omgekeerd, verboden is, ter zake der stadsgehoeden voordeelen, te verzuimen; en dat alzoo de zwarigheden in de verbonding en het vinden der kosten te boven gekomen zullen worden, die, met verder bijkomende omstandigheden van dien tijd, sinds den jaare 1690 de verbetering van den waterstand in het voor de uitlozing allerachterst en ongelukkig geplaatst 's Gravenhage hebben tegengehouden. In het stuk, waaruit wij deze bijzonderheden ontleenen, wordt ook over de vrees, die men de Haagsche ingezetenen heeft willen aanjagen, gehandeld, die, onder anderen, in den waan gebragt zijn, dat, wanneer er kwestie van gevaar konde zijn, het beter ware de versche lucht van het geheel aanwezen te verliezen en de kwade dampen met zeewater te verdrijven. Daarop wordt geantwoord, dat het wel geen betoog zal behoeven, dat geen autoriteit, geen welgezind regent, zijnen grond en dien zijner hem dierbare mede-ingezetenen, aan zulk een waagstuk, wanneer dit bestond, zou willen bloottestellen; dat het welligt later, wanneer hunne voorstellen eenmaal in derzelver geheel zullen kenbaar worden, zal blijken; dat waterbouwkundigen van den eersten rang, die zich in de pogingen tot verwezenlijking van dit hoogst belangrijk plan, gedurende zoo vele jaren, zijn opgevolgd, er dit gevaar en dat van binnen roem in de golven te zien omkomen, niet in bespeuren of bespeurd hebben, dat ook zelfs voor den minst kundigen alle denkbeeld van gevaar voor kust en sluizen, zonder breedvoerig betoog, kan weggenomen worden; dat hij daarna zich slechts te herinneren heeft, dat het geen kanaal is, met dijken, die voor bezwijken vatbaar zijn; waar langs het water over eenen lagen gelegen bodem of grondslag naar zee zou stroomen, en bij noodweer en het falen der sluizen terug zou kunnen komen, maar dat het eene sleuf zou weezen, gegraven door den zoom van het land van die hoogte, dat de zee, bij het bezwijken der sluizen, er, gedurende het hoog water, wel tusschen door zou kunnen stroomen, maar nimmer den grondslag der duinen overmannen of overschrijden, zonder dat bereids, bij zulk een wonder, de sluisdeuren van Katwijk, mitsgaders de laagten van Ter Heide en den hoek van Holland, reeds lang overweesterd en de verwoesting en vernieling aldaar, na eer, van beide zijden den Hagenaren aangekondigd waren, [illegible] van zeewater door de sleuf, en bij het te het ongerede geraken van al de sluisdeuren, die achter den anderen het binnenkomen van zoutwater moeten keeren, op eene breedte van zeven Rijnlandsche roeden, en gedurende den kortsten tijd van het hoog water, zelfs wanneer het vier-en-twintig uren moest duren, geene merkbare rijzing op de oppervlakte van Delfands waterlingen en plassen zoude kunnen veroorzaken, en, met behulp van het zand der naast het kanaal gelegene duinen, en eene zoo aanzienlijke bevolking als die van Scheveningen, in één oogenblik zou kunnen gestuit worden.

— Bij voortduring ontvangt men nog berigten wegens de verwoesting, die de orkaan van den 2osten November door geheel ons vaderland heeft aangerigt.

De *Nijmeegsche Courant* vermeldt, na eene korte omschrijving der schade, welke aan de gebouwen in die stad, aan de gierbrug aldaar en aan de bekende wandelplaatsen, het Valkhof en het Kalverbosch, is toegebragt, het volgende wegens op de rivieren plaats gehad hebbende ongelukken:

» Van Lobith tot aan het dorp Gent op de Waal en Huissen aan den Rhijn zijn 6 schepen vergaan. Beneden Bommel, nabij Gameren, is een groot Salmoureus, gevoerd door schipper *Brinks*, van Rotterdam op Dusseldorf varende, grootendeels met twist en indigo geladen, omgeslagen. De stoomboot *de stad Dusseldorf*, die opvoer, konde wegens de drijvende goederen niet opkomen en was genoodzaakt terug te keeren. Op den Rhijn, van Keulen tot onze stad, is het getal der verongelukte schepen ons niet juist bekend, overal vindt men wrakken liggende of drijvende.

»Een jongeling uit het protestantsche weeshuis alhier, werd gedurende den storm opgenomen en in de rivier geworpen en slechts op eene bijna wonderdadige wijs gered.

» De brand, dien men gedurende den storm te Nijmegen heeft gezien, heeft te Deest, in de gemeente Druten, plaats gehad. De woning van den landbouwer *Rolloef Kuppes* is aldaar tot den grond toe afgebrand.

» In de dorpen der Geldersche gemeente Druten, Wamel, Dreumel, Appeltern enz., is de schade aan de huizen, schuren, molens en kerken zeer groot; de zwaarste boomen zijn daar omgeworteld. De molen te Ewijk is omver gewaaid en het huis des molenaars is ingestort. Ook te Doornenburg stortte de molen in. Te Herpen is de kerk zoo zwaar beschadigd, dat in dezelve geene dienst kan worden gedaan. Ook het nieuwe schoolgebouw, stortte aldaar in.

» Te Grave is het, zoo als men van daar meldt, als of de stad een bombardement heeft doorgestaan. Daar en in de omliggende dorpen is het gebrek aan pannen zeer groot. In de dorpen zijn vele woningen geheel of gedeeltelijk ingestort. Te Haren, bij Ravestein, is een twee en twintigjarig meisje door het puin van een instortend huis verpletterd. Te Niftrik is een jongeling, zwaar gekwetst, van onder het puin weggehaald, en te Neerlangel, bij Ravestein, is een dergelijk ongeluk gebeurd."

Op de fraaije landgoederen nabij Arnhem zijn een overgroot aantal zware boomen geknakt of ontworteld. Op Rosendaal alleen berekent men het getal der vernielde boomen op twaalf honderd. Te Oosterbeek, waar de storm ook groote schade heeft gedaan, wil men gedurende denzelven eene aardschudding hebben waargenomen.

Ook in de provincie Overijssel is de schade zeer groot. Te Deventer zijn door het naar beneden storten van gevels en pannen twee militairen en een kind zwaar gekwetst geworden. Een dier krijgslieden is aan de gevolgen overleden. Te Genemuiden is de zoon van eenen schipper, wiens vaartuig was losgerukt, en die in eene boot daarheen wilde roeijen, met die boot omgeslagen en verdronken.

Te Groningen, waar men vermeent, eene ligte aardbeving gevoeld te hebben, is de storm van tijd tot tijd vergezeld geweest door een' geweldigen stortregen, donder en bliksem. Ook daar is veel schade aan huizen en gebouwen geleden. Bij dezen orkaan daalde de Barometer 1½ lijn en teekende ten 5¾ ure, 28 Rijnl. duimen; des avonds ten tien ure, was het kwik weder tot 28 duim 7 lijnen gerezen.

Ook de geheele provincie Vriesland heeft min of meer geleden te Leeuwarden, waar de storm ten 5 ure, het ergste was, werden vele huizen geheel van derzelver daken beroofd. Een veelbelovend jongeling, zoon van den bakker *B. Vliegendehond*, op het Vliet nabij de stad, werd door den val van een' gevel verpletterd.

Tot dus verre zijn de berigten van de Vriesche zeedijken, zeeweringen en kusten gunstig, dewijl nergens belangrijke schaden zijn gevallen. De vrees op vele zeeplaatsen was groot geweest, als zijnde men voor een buitengewonen hoogen vloed bedacht, en bereids was de stand van het buitenwater op de Lemmer, des avonds ten 7 ure, waargenomen op 2 en 1 palm boven vol zee.

— Nopens den in de gemeente Beest nabij Leerdam, tijdens den storm van 29sten November, plaats gehad hebbenden felle brand vernemt men dat dezelve ontstond ten huize van de Wed. *Westenen*, waardoor in minder dan tien minuten tijds negen woonhuizen en vijf met hooi en koren gevulde bergen eene prooi der vuurvloede werden, en zonder de spoedig aangevoerde spuiten, uit de gemeenten Rumpt en Deil zoude het gansche dorp tot asch zijn verkeerd. De schade beloopt *f* 37,640 waarvan slechts ter waarde van 17,100 was geassureerd.

Te Leiden is de peer van de Saaihal op de Ruine, sedert jaren tot eene Roomsche kerk ingerigt, door den hevigen wind naar beneden gerukt.

Uit Utrecht schrijft men nader, dat ten gevolge van de instorting eens gedeelte van het achtkantige verwulfsel van den domtoren veel schade aan klokkenspel en uurwerk is veroorzaakt, zoodat zij voor eenigen tijd zullen moeten stilstaan. De verwoesting van boomen door de geheele provincie is alleraanzienlijkst. In het bosch van Amerongen alleen berekend met dezelve op 5000. In dat dorp zijn zijn tabaksschuren omvergeworpen, en te Rhenen zeven. In de bosschen van Z. K. H. den Prins *van Oranje* te Soestdijk is de verwoesting ook zeer groot; honderden boomen zijn geveld.

In den Alkmaarder Hout is eene menigte boomen ontworteld of door midden geslagen, terwijl in de stad zelve de puijen van verscheidene huizen zijn nedergestort.

De zeedijk van de Hondsbosschen (Noordholland) heeft bij den storm zeer veel geleden, maar is gelukkig behouden gebleven.

— Het volgende zijn eenige berigten van ongelukken en schade, welke de jongste orkaan op onze kusten en in de zeegaten heeft aangerigt.

Het schip *Laura*, kapt. *J. E. Berg*, van Dantzig naar Jersey bestemd is, na achtien malen gestoten te hebben, is op de kust van Vriesland gestrand en verbrijzeld, waarbij de geheele equipage, uitgenomen een matroos die den gansehen nacht in een der masten heeft gezeten, is omgekomen. — Het schip *Catharina*, kapt. *E. R. Huisman*, van Demerary naar Amsterdam gedestineerd, is, na door aandrijving van een groot schip in het Nieuwe Diep schade bekomen te hebben, tegen den Steenen Dam geslagen, waardoor het geheele achterschip aan stukken is gestoten. — Het van Batavia naar Amsterdam bestemde schip *de Vriendschap*, kapt. *W. H. de Boer*, is door een Noordsch vaartuig dat in het Nieuwe Diep van de palen werd losgerukt, zoodanig aangevaren dat de kettingkabel en het ankertouw braken, ten gevolge waarvan het schip tegen den Steenen Dam sloeg, waardoor twee marsraas, de boot, de sleep en de hekjol verbrijzeld werden en het schip zelf zoo veel schade bekwam, dat hetzelve moeten lossen om zoude vlot te geraken en te kunnen repareren. — Het schip *Petronella*, kapt. *J. A. Sahulting*, van Londen naar Amsterdam gedestineerd, is in het Nieuwe Diep van deszelfs ankers losgerukt en op den zuidwal vastgeraakt, hetzelve zoude moeten lossen om van het strand af te komen. — Ook het van Londen naar Harlingen bestemde schip *the Fame*, kapt. *S. Holster*, werd van zijne ankers geslagen en tegen den zuidwal geworpen. — Het schip *de Tweelingen Daniel en Wilca*, kapt. *H. F. Klein*, van Amsterdam naar New-York op reis, is met omgeworpen lading, verlies van seilen en andere schade in Texel teruggekomen; hetzelve moet lossen, ten einde het schip, dat zwaar geleden heeft, te repareren. — Het van Rotterdam naar Whitby bestemde schip *die gute Hoffnung*, kapt. *P. F. Reuter*, is, na op de Haaks zwaar gestoten te hebben, tegen den Helderschen wal gesleept; het schip zal weg zijn, doch men denkt een gedeelte der lading te bergen. — Het schip *Lammet* kapt. *P. C. Kruse*, van Prestoe naar Amsterdam varende, is in Terschelling

van deszelfs anker tegen den zuidwal gesla gen; het volk heeft zich gered, maar de lading en het wrak zouden aan het strand verkocht worden. — In Terschelling is mede het schip *de Hoop*, kapitein *S. E. Scherppier*, van Dantzig naar Amsterdam bestemd, van twee ankers gerukt en op den zuidwal geworpen, hetzelve moet lossen om te repareren. Te Scheveningen heeft men in den namiddag van 30 November noodschoten gehoord, waarop de redding-boot zich terstond in zee begaf; daags te voren lag het strand bezaaid met wrakhout, vermoedelijk afkomstig van twee verbrijzelde schepen. Bij Goeree is het van Gamla-Carleby naar Marseille bestemde schip *Nepthunus* kapt. *N. H. Hedman* verongelukt, doch het volk geborgen. De kof *de Verwachting*, kapt. *J. E. Bloem*, van Riga naar Brugge gedestineerd, is bij Vlissingen aan de de Zuidwatering verbrijzeld, doch het volk gered. De kof *Vrouw Houwina*, kapt. *H. S. Valk*, van Riga naar Ostende op reis, is bij Rammekens aan den grand geraakt; aan boord was echter nog alles wel. De Engelsche stomkoet *Chieftain*, van Hamburg naar Londen bestemd, is onder den Goereeschen wal vergaan, doch de schepelingen zijn gered.

Uit 's Hage wordt gemeld, dat al de zich in zee bevonden hebbende Scheveningsche pinken, ook die voor den Steurharingvangst, waarvoor men ongerustheid koesterde, thans behouden aangekomen zijn.

— Van wege het consulaat van het Groothertogdom Mecklenburg-Schwerin te Amsterdam is bekend gemaakt, dat tusschen gemeld Groothertogdom en Frankrijk op den 9den Julij jl. een nieuw traktaat van handel en scheepvaart is gesloten, waarvan de belanghebbenden aan voornoemd consulaat inzage kunnen nemen; alsook dat te Warneminde, ten westen van den mond der haven, een vuurbaak is opgerigt, welke nu reeds van 1 December af aan en vervolgens van 1 Augustus tot 30 April van zonsondergang tot zonsopgang zal branden.

Te Luik hebben in de vorige week eenige onlusten plaats gehad onder de werklieden in de wapenfabrieken, die van eenen ernstigen aard hadden kunnen worden. Bij de vele naamlooze maatschappijen die thans in België aan de orde van den dag zijn, was men te Luik bedacht geworden er ook eene voor de verwaardiging van wapenen daar te stellen, en hadden de heeren *Ancion* en *Hanguet* eene memorie daartoe strekkende aan de kamer van koophandel ingediend. Deze moest daarover den 1sten dezer beraadslagen; het werkvolk der fabrieken, voor welker belangen dergelijke inrigtingen natuurlijk nadeelig zijn, school te zamen en wilde in de raadzaal dringen, doch werd door zachte woorden weerhouden. Des avonds echter school het op nieuw te zamen, onder het geroep van *weg met de anonyme societeiten!* en wilde het nu de woning van den heer *Ancion* bestormen. Door de tusschenkomst en de gepaste maatregelen der autoriteit wist men nogtans de menigte na het arresteren van eenige der hoofdleiders, uit een te krijgen. Des anderen daarop werd eene strenge publikatie afgekondigd, naar welke niet meer dan zes personen, des avonds na agt uren, op straat mogen bijeen zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den December.

De nieuwe gezant der Vereenigde Staten, de generaal *Cass*, heeft heden zijne geloofsbrieven in een bijzonder gehoor den Koning overhandigd.

— De *Moniteur* houdt een berigt van den spaanschen gevant, graaf *Campuzano* aan de houders van Spaansche rentebrieven, dat hij zich niet hoorde van tijdgebrek, tot zijn leedwezen, nog niet in de gelegenheid bevindt, om tot de door hem vroeger aangekondigde verwisseling van de coupons der intrest, verschenen 1 november ll., in schatkistbons over te gaan.

— Al de legitimisten van hoogen rang, den faubourg St. Germain bewonende, zijn thans in den rouw wegens het overlijden van *Karel X*. Geen bals of soirées zouden ook daar gedurende den winter gegeven worden.

— Bij dagorder is aan de troepen der eerste militaire divisie bekend gemaakt, dat van elk regiment 20 man den togt naar Constantine kan medemaken. Men moet derhalve aannemen, dat de expeditie derwaarts nog zoo spoedig niet zal afgeloopen zijn.

— De Prins *van Polignac* is den 30sten te Arras in ziekelijken toestand aangekomen.

— De aartsbisschop van Toulouse heeft een rondgaanden brief aan de pastoors van zijn aartsbisdom gezonden, in den geest van dien van Parijs. Hij noodigt daarin de pastoors uit, om af te kondigen, dat er, ter vermijding van een te grooten toeloop, geen zielmissen voor den gewezen Koning *Karel X* zullen gelezen worden.

— Het gouvernement heeft de volgende telegraphische depeche bekend gemaakt:

» Baijonne 29 november.

» Omtrent Bilbao is tot heden dit alleen zeker, dat *Espartero* den 25sten te Portugalette met 16 bataillons aangekomen is. Het beleg heeft den 26 en 27sten onafgebroken voortgeduurd.

» Het bestuur van Tudela berigt, dat de benden die van *Gomez* gescheiden waren, te Terzevel en omtrent Daroca zijn. De troepen, tijdens derzelver komst aan den Taag, uit Madrid getogen, zijn de stad weder binnen getrokken."

» Baijonne 30 November.

» Een karlistisch brief behelst dat *Espartero* den 27sten te Sarracaldo door *Villareal* is aangevallen en met verlies van manschappen en artillerie op Portugalette teruggeworpen.

» De karlisten hebben denzelfden dag het klooster St. Augustin en twee aangrenzende huizen van Bilbao ingenomen.

» *Gomez* is in Sierra de Ronda."

Het *Journal des Debats* voegt hierbij de volgende berigten van de spaansche grenzen:

» De karlisten hebben den 22sten Bilbao bestormd en zijn met een groot verlies afgeslagen. Den 24sten hebben zij eenen nieuwen storm-aanval gedaan, die eveneens met groot verlies aan de zijde der karlisten afgeslagen is en met den dood van hun' generaal *Casa Eguya*, die het bevel over de operatien van het beleg had.

» De generaal *Evans* zou uit Sebastiaan eenen uitval doen, waarvan men den uitslag verbeidde.

» De karlisten aan de grenzen waren zeer ter nedergeslagen, hetgeen zou kunnen strekken ter bevestiging dezer bijzonderheden.

» Den 26sten november is *Espartero* aan het hoofd van 15,000 man te Portugalette binnengetrokken, en men verwachtte hem den 27sten te Bilbao.

» Wij deelen die tijdingen mede zooals wij zelve ze op den oogenblik ontvangen."

De redactie van het *Journal des Debats* voegt bij deze bijzonderheden, dat, naar aanleiding van een bij haar ontvangen brief, uit Baijonne, niet de bevelhebber *Casa Eguya*, maar een neef van dien, den 23sten voor de stad zou zijn gedood; dat evenwel de generaal bij den storm van den volgenden dag kon gesneuveld zijn.

Van deze onderscheidene, in vele opzigten met elkander strijdige berigten, schijnt hoofdzakelijk dit echt te zijn, dat van de constitutionele troepen onder *Espartero*, althans een deel Portugalette heeft bereikt, immers ook de *Phare* van Baijonne van den 29sten, zegt stellig berigt uit St. Sebastiaan, tot den 26sten ontvangen te hebben, volgens welke den 24sten 3,500 man der troepen van *Espartero* van Castro-Urdiales komende, met de stoombooten *James Watt*, *Phenix* en *Comeet* en andere vaartuigen te Portugatte waren aangebragt; de overige troepen zouden volgen, maar aangezien het slechte weder, dat de ontscheping konde bezwaarlijk maken, had *Espartero* besloten met het overig deel zijner magt te land van Castro-Urdiales, naar Portugalette te trekken, waar hij dan ook in den avond van dien dag was aangekomen, na in de nabijheid van Somorostro eenigen tegenstand van de zijde der karlisten te hebben ontmoet. Den volgenden dag, den 27sten, zoude hij op Bilbao trekken.

Ter overeenbrenging van dei een en ander moet men dus aannemen, dat *Espartero* den 26sten te Portugalette gekomen, den 27sten werkelijk naar Bilbao is opgetrokken, doch onderweg, gelijk in het tweede telegraphisch berigt hierboven gezegd wordt, door *Villareal* aangevallen en teruggeslagen is; zoodat hij in zijne poging tot ontzet ten minste toen niet is geslaagd, want in de eerste telegraphische depeche wordt gemeld, dat het beleg op den 27sten nog steeds voortdurende.

In het berigt van den *Phare* wordt insgelijks verzekerd, dat een neef van *Casa Eguya*, zich als parlementair naar de voorposten begeven hebbende gedood was; dat voorts de belegeraars zeer ontmoedigd waren door de zware vèèlieser bij de onderscheiden aanvallen in het groot getal zieken.

— De bijzondere berigten en bladen uit de Spaansche hoofdstad tot den 24sten gaande, melden weinig bijzonders. Omtrent de ministeriele kwestie schijnt nog veel onzekerheid te bestaan, want terwijl in de bijzondere briefwisseling gemeld wordt, dat de minister *Lopez* zijne demissie had ingetrokken, heeft, volgens het dagblad *el Castellano* de koningin-regentes de demissien van dien minister en van den heer *Gil de la Cuadra* aangenomen. Om iemand te vinden geschikt voor den post van minister van oorlog, door de afzetting van *Rodil* opengevallen, schijnt men veel moeijelijkheid te hebben; de graaf *Almadovar* had de portefeuille van de hand gewezen; sedert had men het oog op den generaal *San Miguel* geworpen.

Het Grenada meldt men van den 15den, dat *Quiroga* van zijnen togt naar Malaga aldaar teruggekomen en door de bevolking overal op de onderscheidenste wijs was ontvangen, hetgeen hem schadeloos mogt stellen, voor de onheusche handelwijs die hij door zijne verplaatsing van wege het bestuur te Madrid ondervond. Men begon nu te Grenada voor een bezoek van *Gomez*, welke de stad vast naderde, bevreesd te worden.

Van Andalucien was men overigen nog steeds van berigten verstoken. Uit Murcia en Valencia waren wederom couriers te Madrid aangekomen, zonder echter tijdingen van aanbelang mede te brengen. Den 14den was eene bende van 300 man onder *Forcadell* te Villabella binnengetrokken; eene andere bende, den 15den, te Rubielos.

— Aan het eind der cortes zitting van den 23sten werd behandeld het voorstel van den heer *Garcia*, dat door den minister van financien rekening van de gesteldheid der financien wierd overgelegd; deze discussie had echter geen gevolg; de kamer vereenigde zich daarna in geheime zitting, ter aanhooring van een ontwerp van den heer *Calvo de Rosas*, om aan den burgeroorlog een einde te maken. In de zitting van den 24sten is niets van belang voorgevallen.

— Ter beurze van heden (2 *December*) waren genoteerd: 5 pCt. 106,55; 3 pCt. 79,90; Nap. reuten 98,65; Spanje Ardoin. 19¼, Pas. 5⅛, Braz. 99½.

PARIJS, (ZATURDAG) DEN 2den DECEMBER.

De dagbladen die voor de organen van het ministerie worden gehouden, beijveren zich, bij de nadering van de zitting, meer en meer, om de buitenlandsche staatkunde van het tegenwoordig bestuur te verdedigen, ook onder anderen daarmede, door dezelve in vergelijk te brengen met die van de vorige administratie. Zoo

behelsde nog gisteren het dagblad *la Charte* een artikel, waarin de naauwgezetheid werd verdedigd, waarmede het tegenwoordig kabinet zich aan den inhoud der bepalingen van het viervoudig verbond heeft gehouden; eene verdediging die te meer in het oog valt, daar de oppositie het tegenwoordig bestuur juist beschuldigt van het beginsel van dat traktaat te kort te hebben gedaan, door de zoogenaamde corparatie, onder het vorig ministerie verleend, te hebben laten varen; terwijl de maatregelen, waartoe het tegenwoordig kabinet ter gunste van Spanje, krachtens het viervoudig traktaat, zich geneigd betoond heeft, of onvoldoende zijn bevonden, of de zaak der koningin meer nadeel dan voordeel hadden toegebragt. De zaken van het schiereiland krijgen intusschen meer en meer een zoo bedenkelijk aanzien, dat het Fransch gouvernement, waar sommigen meenen, voor deszelfs eigen behoud zich genoodzaakt zou kunnen zien, aan den burger-oorlog in Spanje een einde te maken; dat het voorts onder de tegenwoordige omstandigheden niet te bevreemden zou zijn, wanneer men don *Carlos* onverwacht te Madrid zag, indien namelijk het gevaar de veerkracht van de troepen der koningin niet doet ontwaken of de koningin onverwachte hulp krijgt. De taktiek der karlisten scheen tegenwoordig voornamelijk te wezen, om door het beleg van Bilbao de aandacht van een aanzienlijk leger bezig te houden en door het verontrusten van de nabijheid der hoofdstad de magt der constitutionelen in het Zuiden te verdeelen.

Men verzekert, dat het gouvernement heden morgen een courier van onzen gezant te Madrid heeft ontvangen, waarin gesproken wordt dat zich onder de cortes een geest begon te openbaren die die de gematigde beginselen min gunstig was.

— De heer *Mendizabal* wordt gezegd voornemens te zijn alhier en te Londen andere bankiers tot correspondenten van het Spaansch gouvernement te kiezen. Sedert de logenstraffing der financiele combinatie met het eiland Cuba, door den heer *Mattheo Duroy* bekend gemaakt, moet er tusschen gezegd gouvernement en de paarsche en landsmelse bankiers eene groote koelheid zijn ontstaan.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 25sten. In de correspondentie van het dagblad *l'Espagnol* van dien dag leest men het volgende.

« Valencia 19 November.

« Gisteren avond is in deze stad eene zamenzweering ontdekt, welke ten oogmerk had *Karel V* aanstaanden Zondag te proklameren, op het oogenblik, dat de bataillons nationale garde uitgetogen waren om te Alameda parade te maken. Men zoude alsdan de stadspoorten sluiten, zich bij het afzijn der burger-militie van de citadel meester maken en haar vervolgens beletten in de stad terug te keeren.

« Dezen avond zijn er arrestatien gedaan; onder de gearresteerden noemt men een officier van Lorca, bij wien men de lijst der zaamgezworenen zou gevonden hebben."

« Ten gevolge der jongst ontvangen tijdingen zijn de Portugezen die te Cantavieja zijn geweest, van hier vertrokken. De afdeeling van *Grases* heeft bevel bekomen om ter spoedigste aan te rukken, zekerlijk om die van *Ribera* te dekken; *Cabrera* den 15den te Albarete gekomen, heeft daar een 20tal nationale kavaleristen opgelegt. Men vreest dat hij zijne magt zal verdeeld en een deel daarvan op onze stad gericht hebben."

— Ter beurze werd heden voor stellig de inname van Bilbao door de karlisten verzekerd. Van den karlistischen kant werden zelfs bijzonderheden daarbij gevoegd, en door sommigen beweerd, dat *Espartero* de troepen van *Casa Eguija* en *Villareal* niet had durven aantasten; door anderen, dat *Espartero* zelf *Villareal* aangevallen en volkomen geslagen had. Daar nu echter de inname opgegeven werd als op den 30sten November of 1 December te hebben plaats gehad, is het niet wel mogelijk, dat het berigt anders dan door den telegraaf is overgebragt en kunnen dus geene bijzonderheden bekend zijn.

Ter beurze werd voorts verhaald, dat de cortes don *Carlos* buiten de wet hadden verklaard, hetwelk de meening had doen opwerpen, dat dit besluit de noordsche hoven wel zou kunnen bewegen tot den een of anderen afdoenden stap ter gunste van don *Carlos*. Een en ander heeft op den koers der fondsen gewerkt.

De notering was heden (3 *December*): 5 pCt. 106,75; 3 pCt. 80; Nap. renten 98,75; Spanje Ardoin 19⅜, 19, 18⅞, ⅜, ⅝, ⅛, ¼; Pas. 3/4; Def. 8, Rom. L 99¼.

Met niet minder belangstelling tegemoetgezien hebben wij de verzekering ontvangen, dat het kunstminnend publiek alhier, binnen kort, in de gelegenheid zal zijn, een van de vermaardste toonkunstenaars te kunnen bewonderen.

De alom zoo zeer met roem bekende guitarist, namelijk de Heer Zani de Ferranti, is voornemens, van 's Hage, alwaar hij zich thans ophoudt, herwaarts te komen, en den inwoners van Breda, bij gelegenheid van een door hem daar te stellen soirée musicale, een bewijs van zijn uitmuntend talent te geven.

Tevens vernemen wij, dat de zeer bekende zangeres van de Fransche Opera te 's Hage, Mevrouw Marinoni, benevens hare zuster, zich wel hebben willen verleenen, met den Heer Zani de Ferranti, herwaarts te vergezellen, ten einde de soirée, door hunnen overheerlijken zang, nog zooveel mogelijk, te veraangenamen.

Wij zijn verzekerd, dat Breda's ingezetenen, deze gelegenheid niet zullen laten voorbijgaan, om te bewijzen, dat zij werkelijk talenten weten te schatten, en zij alzoo die soirée met hunne tegenwoordigheid zullen vereeren, opdat ook daardoor devens het hunne worde bijgedragen, om den Heer Zani de Ferranti, voor de door hem aangewende moeite, schadeloos te stellen.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te Amsterdam van Zondag 4 December zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen omgezet:
Werkel. Schuld 2½ pCt. 52 7/16, ⅝; Kasbilletten *f* 21⅝; Ardoin 85 ⅝ 18⅜, ½, ⅜, ⅛; ditto Coup. 29.

GROOT NEDERLANDSCH

CIRQUE OLYMPIQUE

onder Directie van den Heer

J. FOURAUX.

geplaatst op het KASTEELPLEIN, in het wel ingerigte Lokaal, op heden *Dingsdag*, *Woensdag* en *Donderdag* *den* 6den, 7den en 8sten *December* 1836.

Groote VOORSTELLINGEN in de *RIJKUNST*, aanvang nemende ten *half zeven uren*. Prijzen der Plaatsen:

Eerste rang *f* 1,20. *Tweede* 80 Centen. *Derde* 40 Centen.

NB. Het abonnement voor Heeren Officieren is bepaald op *f* 5 voor de Twaalf Voorstellingen personeel, waarvan de Kaartjes aan het Bureau zijn te bekomen.

Bovengemelde heeft de eer aan het kunstminnend publiek der stad *Breda* en omstreken bekend te maken, dat er niet meer dan Twaalf Voorstellingen zullen worden gegeven.

*** Bij den Boekhandelaar en Boekdrukker J. C. VAN KESTEREN te *Amsterdam*, zijn op heden van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

I. H. C. Dresselhuijs, Album van Historisch-Romantische Verhalen uit de Vaderlandsche en Algemeene Geschiedenis, één deel kompleet, met gegrav. titel en vignet, *f* 3,00.

II. G. F. van der Velde, Wlaska, of den Vrouwen Oorlog, in *Bohemen*, één deel kompleet, met gegrav. titel en vignet. » 2,75.

III. L. Rellstab, de Steenkolenmijnen, één deel kompleet met gegrav. titel en vignet. » 2,40.

Bij bovengemelden zijn tevens in den loop dezes jaars de volgende Werken uitgegeven, alle bijzonder geschikt voor Leesgezelschappen:

I. J. Krabbendam, Rz. Tegen Stroom is het kwaad roeijen, of drie maanden uit het Leven van Jonas Waterbeeks, met vignet. *f* 2,75.

II. » Leonore van Lichteveldt, of de blinde uit den Bouwval, met vignet. » 2,75.

III. C. Spindler, Bonaccia. Nachtvertellingen op een Scheepstogt in de Middellandsche Zee, met vignet. » 2,80.

IV. H. C. Dresselhuijs, Emma en Bertha, enz. met vignet. » 2,40.

V. » Nieuwe belangrijke Bijdragen tot de geschiedenis der *Lijfstraffelijke regtspleging* in de *Nederlanden*, met vignet. » 3,00.

VI. A. von Tromlitz, Karel IX en de St. Bartholomeusnagt, met vignet. » 3,00.

VII. Badverhalen door A. Lewald en K. Gutzkow, met vignet. » 2,75.

VIII. C. Bok, Frederik Linde, enz. met vignet. » 2,40.

IX. J. E. Schut, Aleid van Poelgeest, enz. met vignet. » 2,40.

X. A. Domergue, *Rusland*, gedurende de oorlogen met *Frankrijk*, van den jare 1805—1815, 2 deelen met portret en vignetten. 5,00.

XI. Nieuwe Keur van Nuttige en Aangename Mengelingen, Jaargang voor 1836, met vignet. » 3,60.

XII. Hollesta, Victorine, de Doop, drie verhalen door A. Schoppe, geb. Weise, A. van Schonen en David Russa. » 2,75.

Bij BROESE & COMP., te Breda,
is van de pers gekomen:

BREDASCHE
Arrondissements-Almanak
Voor het Jaar 1837.

Voorzien van een Naamregister van Administrative Financiele en Justitiele Ambtenaren, volledige opgaven der Dijk- en Polder-Besturen, Maatschappijen en Gilden der Kollegien, alsmede Beoefenaren van de onderscheidene takken der Geneeskunst in de Stad en het Arrondissement *Breda*; benevens eene opgave der Kermissen, Jaar-, Paarden- en Beestenmarkten in de provincie Noord-Braband; de op- en ondergang van Zon- en Maan, de Eclipsen, de Hooge- en Lage Watergetijden, het varen der Beurtschepen en Marktschuiten, het suiten der Diligences, de aankomst en het vertrek der Boden, enz. In 12° met wit papier doorschoten, in wit of groen pergament à 45 Ct.; op best papier 25 Ct.; op ordinair 20 Ct.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.